

REDACTIA

Arad, Dealul Ferenc-ului nr. 1.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10
pe 3 luni 5
pe o luna 2
N-rii de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Dealul Ferenc-ului nr. 20

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b
de fiecare publicățiune.

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 509

Scrisori adresate nu se primesc

TISZA MINISTRU-PREȘEDINTE.

Majestatea Sa a însărcinat Lum pe contele Tisza István cu formarea cabinetului. Eiar clubul liberal a primit cu ovațiuni pe noul ministru președinte. Așa, că nici îndoială nu mai încap: de astă-dată Tisza va putea forma minister, ceea-ce înainte cu patru luni nu reușise. Măcar că șeful Tisza era ce este azi și M. Sa n'a acordat nici acum alte concesii decât puse în prospect atunci.

Cine s'a schimbat?

Viena nu. Tisza nu. Partidul liberal este și el același și nici Teara Ungurească nu s'a putut schimba dintr'o zi pe alta.

Și totuși cine-va a trebuit să se schimbe, pentru-că așa zicând până și opozițiilor par-că li-a căzut o piatră de pe inimă prin numirea lui Tisza.

S'au schimbat vremurile. În cele patru luni, de când ține lupta aceasta între Coroană și Unguri, s'au întâmplat adică multe. Ungurii au provocat o situațiune în care nu mai rămânea decât să se cumintească ori — ceea-ce zisese Tisza: cine forțează, ajunge sub furci ori în fața gloanțelor militare.

Dela 1848 și până azi însă n'a trecut atâtea vreme, încât să se uite șirul de nefericiri provocate pe urma conflictului cu Tronul. Și încă atunci era un Kossuth! Eiar să se ia azi Ungurimea drept un — Barabás, prea ar fi să faci lovărășie cu — racii!

După toate probabilitățile pe Sâmbătă, Tisza își va fi format deja cabinetul și tot atunci, presintându-se în Dietă, își va desfășura programul, care este cel formulat în comisia de nouă cu puține și neesențiale schimbări.

Întâia greutate va fi deci învinsă: partidul liberal întreg va sta la spatele lui Tisza, căci acum și Apponyi așa spune: el nu face politică de persoane, ci obiectivă... Se va fi convins anume, că zadarnic a trântit pe Khuen, soarele lui a rămas în apunere, și decât

să urmeze ceva și mai rău, de silă primește bucurios și pe Tisza, care astă-vară locmat în urma intrigilor lui Apponyi nu putuse face minister.

A doua greutate: opoziția, va fi și ea învinsă. Dacă nu cu vorba bună, apoi cu amenințarea ori chiar cu forța. Căci cine cunoaște pe Tisza, știe: odată având puterea în mână, el nu se va lăsa batjocorit de Barabás și soții acestuia. A fost destulă batjocură că niște hatmanale și secături politice s'au înstăpânit asupra cercurilor electorale din Bihor, țeara tiszaiștilor. Tisza va fi având ambiția să curețe nu numai comitatul Bihorului, dar și țeara de polomida kossuthista, care puțin a lipsit să împingă lucrurile la desastru.

Disolvare va fi numai în caz dacă opoziția va urma cu obstrucția și va împedeca guvernul într'a ajunge la *indemnitate și recrutare*. Nu se mai discută: în ex-lex se pot ori nu face alegeri? Tisza a și declarat-o deja Lum: dacă opoziția îi va crea greutăți, va *apela la națiune!*

În cât ne privește pe noi Români, cari ținem cu toată puterea la Tron și ca patria să fie cruțată de sguduiri ca cele provocate de kossuthiști, credem că P. C. Sa vicarul Mangra a nimerit-o când interviu de un redactor dela «Nagyvárad» (24 Octomvrie) a zis: «Români! așa cred, că *Tisza István e singurul bărbat de stat, care va putea restabilească nu numai pacea în parlament, dar peste tot, liniștea în țeară și chiar înțelegerea cu naționalitățile*. Politica lui de până acum față de naționalități a fost prevenitoare, mult promițătoare, d'aceea am privi cu speranțe înaintea guvernării sale».

E, bine înțeles, întrebare, dacă pe lângă restabilirea rinduteli în afacerea statului ajuns așa zicând în stare de anarhie, rindulată ce *trebuie negreșit* făcută, îi va mai rămâne răgaz să se ocupe și de *chestia naționalităților*, a cărei deslegare e de dorit.

Atitudinea noastră față de noul guvern va fi normală de bunăvoință ce vom vedea că se manifestă pentru rezolvarea echitabilă a chestiei naționale.

Colonel pedepsit aspru.
Presă maghiară aduce știrea, că Grünzveig colonelul reg. 12 infanterie care a comandat marsul forțat astă vară (la 26 Iulie) la Bielek (în Bosnia), cu care prilej au murit de insolajie vre-o 30 soldați (Unguri), ar fi fost pedepsit aspru: i-s'a luat rangul, dreptul de pensie și i-s'au dat 2 ani de temniță.

Vremea criselor.

Suntem în vremea criselor!

Criza din Balcani e periculoasă, dar ce are ea a face cu criza în care se află monarhia Austro-Ungară? Aici nu sunt încă acele evenimente sângeroase, nici atentate sarafossiane, e drept, dar cu cât se pare mai liniștit mersul crizei în Austro-Ungaria, cu atâtea soluțiunea ei este mai complicată și adânc tăetoare, chiar existența ei fiind amenințată.

Statele Balcanice sunt sub protectoratul puterilor mari: Austro-Ungaria și Rusia: a se înțelege în susținerea „status-quo-ului” nu e greu, și toate puterile europene aprobă ce fac aceste două protectorate ale Balcanului, se înțelege, să rămână „status-quo”!

Monarhia Austro-Ungaria însă are o boală constituțională, să zicem așa. Baza pe care ar fi să se edifice un stat constituțional, e putredă. Unuia prea mult, altuia nimic!

Se pare că dualismul nu se mai poate sustine.

Împăratul e spus a face pe placul unuia în detrimentul altuia, sau a se opune pretensiunilor unuia ca să nu supere cealaltă parte, și la urmă nici una nu e mulțumită.

Sau se va reforma baza constituțională și va fi o monarhie, un stat cu un decențament administrativ după regiuni etnografice, sau va fi un stat federalistic unde va fi aceeași persoană rege sau principe a varșilor state și împărat al tuturor.

Una din aceste e soluțiunea necesară. Ce titlu are Ungaria ca aici să fie regat și să aibă rege încoronat, să aibă

parlament, și ce-i lipsește de pildă Boemiei pentru a nu le avea?

Aceste idei deja străbat în lumea mare și oameni politici petrec cu mare atențiune evenimentele de tot grave cari se petrec în Ungaria, căci acum consideră nu evenimentele peninsulei balcanice ca acele cari ar fi periculoase pentru pacea Europei, nu; ci evenimentele din Austro-Ungaria le petrec cu deosebită atențiune. Aceste sunt în stare a pune în discuți Europa!

Austro-Ungaria se aseamănă cu tot dreptul unei mese de șac. Nu e unitate în elementele ce o compun; o continuă luptă a unuia contra altuia, și puterile nu pot fi indiferente față de acest joc, din contra, îl petrec cu o atențiune încordată, și așteaptă momentul binevenit pentru a da eșecuri!

E drept că relațiunile casei de Habsburg sunt cu mult mai pretinșite decât să fie vre-o putere vecină, care ar avea interese, să se bucure de umilirea unui monarh cu care e amic bun, și care e urmaș dintr'o familie așa de ilustră. Numai că, cu toate că atacul nu ar veni din afară, — cel puțin precum sunt împrejurările și relațiunile de azi nu pare posibil un atare lucru, — totuși de nu se pune o altă basă mai solidă, monarhia va fi dusă în mod fatal la descompunere, în sine având acest germene nefast, ear atunci puterile nu vor putea sta cu mâinile în sân!

Trebuie reformată constituțiua și criza va înceta.

Dar vor oare toți ca să pună capăt stărilor anormale? Sau sunt oameni cari se bucură de aceste stări și cari ar voi să dănușcă încă mult timp?

Auziți în ce ton scrie un ziar publicat într'un centru semit: „Știm că funcționarii statului sufer foarte mult dănuind aceste stări anormale! Am admirat răbdarea și abnegarea acestor funcționari! Știm că nu s'a putut discuta legea care ar fi pentru ridicarea plăților D-lor. Azi se pune în vedere posibilitatea ca dela anul nou, fiind-că începe a se nega plata dărilor, statul va fi silit să reducă leafa funcționarilor cu 30 sau 40 %! Alții svonesc că soluțiunea se va sista de tot, ceea-ce însă nu se crede! La tot cazul ce vor face funcționarii? Și așa e prea puțină leafa și aceasta să se micșoreze?”

Oare nu va fi nime care să aibă o inimă bună și care să sară într'ajutor? Ba da! Funcționarii strimțorați din toate părțile, vor mai face ceva jertfă — pentru a umplea buzunarele mișșilor gheșefstari.

Schite dela Congres.

I.

Săncepem cu sfânta biserică, unde ne-am adunat la Chemarea Sfântului Duch sau a spiritului sacru, cum se zice la Blaj. E o biserică cu un semi-obscure, care-lă da ceva din evlavia bisericilor vechi; i-se zice „biserică din groapă”. Aici umbliă acum întreaga „intelligență” din Sibiu, lucru de care e mândru indeosebi părintele Simțion, alb ca un patriarh, și roșu și sănătos. Numai brau roșu nu are. Ce vrei! Știința sa servește „măreșilor”; abea de când se clădește catedrala a venit în contact cu cel pin mijlocirea cărora se împart brănele roșii. Ear la noi brinele, durere, se împart nu după vechimea serviciului la altarul Domnului, ci după-cum te știți învârti la „aulă”. Dovadă e că *ginearele* părintelui Simțion are brau roșu, deși nu poartă tocmal demul reverendă...

În biserică asta s'au adunat deputați congresuali, Mercuri la 1/14 Octomvrie. Ear din decursul întreg serviciului divin nu-l de înregistrat decât corul bun condus de dl T. Popovici și greșurile date de preotul celebrant Enescu, care deși făcea numai pe diaconul o scriința la fie-care pas, încât nu odată trebuia să-l dregă — *unchiul* (Mitropolitul) din altar... A fost ceva penibil. Asta n'are să-l împedeca însă pe tinerul debutant s'ajungă — protopop, numai să-l înă Dumnezeu pe unchiu-său... Că e un neisprăvit și când cetește (zice: „Dlul

să ne luguăm”, „pentru pomenirea” și așa mai departe) asta nu importă. Din neam să fie ori să fi intrat între neamuri, și toate ușile i-s deschise!... Din Ili și până-n Zernești! Să intrăm în sala Congresului.

La masa presidială stă în mijloc Mitropolitul, la dreapta lui Episcopul Caransebeșului, apoi secretarul general M. Voileanu, secretarii Dr. I. Senchea (Făgăraș), Dr. G. Proca (Sibiu), Dr. G. Miclea (Alibunar), și Dr. Iuliu Pămășel (Sasca). La stânga Episcopul Aradului, apoi secretarii Ioan Pinciu (protopop în Ciocova), Ioan Groza (protopop în Hălmgăiu), Dr. G. Popa și Russu Șirianu (Arad).

Stând și privind bărbații din care-l compus biroul Congresului, mă întrebam: Oare, Doamne, ce s'ar fi petrecut, ori mai bine: câte nu s'ar fi întâmplat, dacă Ioan Meșianu rămânea *notar* în Zernești... Zarva aradană, desigur nu se întâmplă. Nici *Alig* șgomot în jurul noilor episcopi, căci Hamsea probabil s'ar fi făcut și el avocat, ear un aspirant la episcopie.

Și câte erau să se întâmple în biserică noastră națională, dacă nu era Nicolae Popea, acest stejar peste care au trecut atâtea furtuni și domni reprezentanți ai glorioasei generațiuni șaguniane!...

Oare tinerii secretari cari își resuceau mustăcioara, își dau seamă că stau la o masă cu doi prelați cari fac istorie (se înțelege: fiecare în *felul său*)?!

Dar să nu filosofăm, ci să purcedem mai departe cu descriția. În stânga este masa referenților. În primele zile ale Con-

gresului masa asta a fost ocupată de comisia statarială, cum i-am zis în glumă comisiei de verificare, compusă din bărbați blânzi de altfel, ca Dr. Trăilescu și Ilie Trăilă. Numai referenții ei, Dr. Vecerde, avea înfățișare mai severă, dar d'aceea n'a fost nici d-sa rău ei propus-a n'șir tot *să verificăm!*

În stânga era masa — jurnaliștilor, croniciari fideli ai istoriei contemporane. Adică *fideli* într'u cât îi lasă — *șefii*, căci „Telegraful” de pildă, despre cele două zile de luptă în care Mitropolitul a dus-o din înfrângere în înfrângere, scrie cu atâtea seninătate, încât par-că patriarhul dela Nikea ar fi trântit clopoțelul și ar fi strigat: „Disolv Congresul”, ear nu I. P. Sfântul dela Sibiu. Cât despre alegerea lui Mangra în consistoriul mitropolitan, este, și acum în căutarea formei cum să presinte această înfrângere a „neamurilor”...

La masa ziaristilor stă și dr. Elie Cristea, zis acum cuviosul ieromonah Miron, cel incins cu „brăul castității”. Seade acolo ea ex-ziarist, ori imită pe Mangra? e indiferent... Vorba e că-l la vederea tuturor... Nainte cu 8-10 ani, de pe acei scaun se scula Mangra, ș'adesea purta singur luptă și cu repositatul Miron și cu Meșianu. Tot cu Statutul în mână era și-mi aduc aminte că odată ambii prelați îl combăteau, dar el nu ceda, ei dând cu parașarii, nu s'a lăsat până n'a ieșit învingător el, simplu monah, profesor suspendat, dar pururea cu dreptatea în sim... Miron monahul nu-l rășhoinic ci ține ison stăpânirii și dacă-l vine greu să se distingă ea luptător, în schimb își dă toată silința

— *să apară*. E îmbrăcat numai în mătasă și are briu lat de tot și d'un roș care strigă: barba-i este par-că fir cu fir aranjată și părul îi e lins, în cât scilipește. Privește cu oarecare milă la „frații” într'u călugărie: la P. Cuviosul archimandrit Pușcariu, care stă ghemuit într'un jil, având atârnat de camilafca stofă neagră ordinară, pe când camilafca lui Miron e lucie. Dar încă pălării ce are. A făcut modă!

Aproape de masa ziaristilor stă și asesorul N. Ivan, ex-ziarist și el, care însă acum când se crede mai „versat”, se pomeneste că mai marele său, deși n'a scris nici-odată nimic, îi ciopârtește articolele... În Congres n'a lnat cuvântul de cât o singură dată: când se discuta afacerea de incompatibilitate alui Mangra. Era adică foarte curios să știe care „era praxa în trecut și ce crede Escelența Sa”?... Oare să nu fi știut d-sa lucrul acesta? Dau cu socoteală că a vrut numai să întindă o punte spre „Escelența Sa”, care se simțea strimțorat și-l venia de minune „să lămurească”...

În șirul întâiu, aproape în fața presidiului, sta P. C. Sa archimandritul Filaret Musta, acest dignitar bisericesc cult și pricepător, ca puțin alții, în ale afacerilor bisericesti. Și combatant, în cât par-că-l făcut să conducă. E atâtea buonomie în felul său de a vorbi, în cât îi place și când te combat. Lângă el figura venerabilă și simpatică a protopopului Orșovei, d. M. Popovici și apoi Vasilie Mangra... La spatele lor, în șirul al doilea, dr. G. Popovici, dr. T. Barzu și dr. T. Badescu.

— Deja s'au aflat oameni buni, și în număr foarte îndestulitor, ca să rescumpere chitanțele acestor funcționari nefericiți, și pe lângă percente moderate — precum va plăcea rescumpărătorului chitanței, care ca regulă a procentuării va avea: lipsa urgentă a respectivului funcționar. — Funcționarul care deja au arătat un spirit așa de mare de jertfă, și au adus un sacrificiu așa de mare pe altarul pretensiunilor naționale, să mai aducă acest prinos pentru a încărcă buzunarile a câtor-va, eu le zic Moritz! lebeni, D-voastre ziceți-le cum voii! Acest prinos să-l aducă până pretensiunile maghiare vor fi obținute!

Nu e așa, d-le, că rămân încântat!

Câta bunătate, câta jertfă din partea unora! Când apoi ar sosi timpul ca în loc de gheșeft ar fi prospecte de pierderi, căci perțențarea ar perde din dobânda mare, lucrurile ar fi de nou repuse la locul lor, și toate ar purcede normal, sau mai bine anormal, cum au purces și înainte de crasă, ca apoi la moment bine venit să reînceapă. Că apoi obține-se vor pretensiunile maghiare, aceea e altă căciulă!

Funcționarul vor fi dat exemplu de mare patriotism, pentru-că vor fi suferit în pace toate mișeliile a căru-va gheșeftar!

Acuma Vă rog: dați D-voastră răspuns pentru-ce se forțază lucrurile, și de ce stărilor anormale capăt nu voesc să pună cu una cu două!

Crisel se va pune capăt. Când! Vă am indicat mai sus. Pune-se-va însă așa ca în viitor să fie deschisă posibilitatea de a se renou, ori va fi numai un paliativ? Viitorul ne va arăta!

Dr. E.

DIN ROMÂNIA

M. S. Regele. în urma unei răceli, a fost atins, în ziua de 10 Octombrie dimineața, de o violentă gastralgie.

Starea actuală a Maiestății Sale este satisfăcătoare, însă reclamă câte-va zile de repaos. Dr. Teodori.

Deschiderea Sinodului. Duminecă s'a deschis sesiunea de toamnă a Sf. Sinod.

La orele 10 dimineața s'a oficiat un serviciu divin la Mitropolia, la care au asistat d. președinte al consiliului D. Sturdza, ministru ad-interim la culte și instrucțiune publică, PP SS. LL. Episcopul eparhioț și arhieriei și d. Petre Gârboviceanu, directorul Casei Biserice.

În urmă, membrii Sinodului au trecut în localul, unde își țin ședințele, și d. D. Sturdza a dat cetire decretului regal de deschidere a sesiunii de toamnă.

În ședința de ieri, Sinodul a procedat la alegerea diferitelor comisii și a luat cunoștința de comunicări, apoi s'a amânât pentru Joi, 16 Oct. c., I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei și Sucevei fiind ocupat la Iași cu ocaziunea zilei Sf. Paraschiva, care este patroana celui oraș.

În aceeași ședință, Sinodul a aprobat propunerea făcută de dl Sturdza ca să se

reîmpărească într-o ediție populară noul testament, după textul aflat la mănăstirea Neamțului, și cu ortografia Academiei.

O întimpinare.

Primum următoarele:

Cinstite Domnule Redactor!

Într'un număr al ziarului „Tribuna Poporului” un domn rămas până acu necunoscut mă atacă pentru modul și chipul activității mele de deputat, în care articol nu odată se afirmă multe neadevăruri și neesacități. Pe acest motiv, Te rog, binevoește a publica următoarele:

Anonimul drept introducere afirmă că eu mai ales numai prin voturile Românilor am ajuns deputat dietal. — Afirmatiunea aceasta conține un neadevăr, pentru-că mie credenționalul de deputat mi l'au dat majoritatea alegătorilor liberi, fie aceia: Români, Sârbi, Germani, Șocați și chiar Maghiari. Eu nu am căutat nici odată la acea, că cine ce limbă vorbește sau în ce lege s'a născut: ei tocmă prin aceea am câștigat încrederea tuturor că nu am făcut osebire între Maghiari, Germani, Români ori alt neam, pentru-că eu de-o potrivă iubesc poporul acestel țări.

Mai departe susține anonimul domn, că eu la o conferință a deputaților de potrivă independentă am zis, că domnul dr. Radu episcopul Lugosului de pe amvon și prin circular ar fi îndemnat feciorii ca să se asenteze de bună voie. — Față de aceasta afirmare, declar că: eu în viața mea la o conferință a deputaților independenți parte n'am luat și în o astfel de conferință nu am putut pomeni despre sfaturile d-lui episcop de la Lugos, cu atât mai puțin despre un circular care nu există, decât în capul serintii al unui oare-care correspondent. Eu de altfel bine am știut, că d-nul episcop Dr Radu, era pe atunci instalat de episcop la Nagy-Varad.

Mai departe se susține, că eu am convocat pe d-nul preoț grecu-ort. și greco-cat. și aume prin d-nul protopop Ioan Pepa la o conferință în Buziás. — Despre o atare conferință n'am cunoștință nici eu, nici d-nii preoți gr.-ort. sau gr.-catolici, nici d-nul protopop Ioan Pepa și nici altul din Buziás și după fața pământului, afară poate de anonimul correspondent de la Temesvár, însă incontestabil este că eu în fiecare lună odată sau de două-ori mă călătoresc la Buziás, de unde pornesc în cercetarea comunelor din cercul meu electoral Rökás. La astfel de ocazii de regulă mă cercetează conducătorii satelor din apropiere, cari mi sunt aderenți și prietini și din parte-mi tare mă bucur, că între aceștia pot număra și pe d-nul protopop Ioan Pepa — pe care de altfel sum fericit a l'înșira între cei mai bunii prietini ai mei — și pe d-nii preoți gr.-ort. și gr.-catolici. Tot aci țin a declara sus și tare că conferința de o atare natură nu am avut, nici nu am ținut.

În fine anonimul domn voiește a mă spăria cu aceea, că Româniul mă vor goni

din cerc. Țin a mângăia pe d-nul corespondent, ca să nu mă teamă de o atare neplăcere, pentru-că față de aceasta temere a d-sale conștiința mea mă liniștește, pentru-că nu-l sat în cercul meu, chiar și cel mai îndepărtat și nu-l o atare casă fie a Românilor s'au a locuitorului de ori-ce nație și lege, unde întrând chiar cu noaptea în cap, ar trebui să mă tem, că nu voi fi primit cu dragoste și bucurie: aceasta convingere fermă este arma mea și asta m'ar face să dorm liniștit, fără a mă teme că s'ar adeveri dorința anonimului corespondent și pe simplul motiv, că și cel din urmă țin convins este, că pentru drepturile sale mă lupt. Și știe că mă lupt față de aceea, cari dreptatea o măsoră pe nedrept și în multe casuri chiar pe socoteala ținranului, fie acela Român, Maghiar, Neamț s'au de alt neam și tot spre aspirarea lor se fac nelegiuri; cred, că acești domni bucuros m'ar goni din cerc, însă tocmă ținranii se împotrivesc la așa ceva deci, în acele locașuri domnești nu întru bucuros, dar nici că merg.

D-lui corespondent anonim de altfel îi trimit salutarea mea cu invitarea: binevoiască a mă acompania prin cercul Rökás, unde se va convinge despre adevărul ziselor mele.

Budapesta, la 20 Oct. 1903.

Și până atunci am rămas

al d-tale cu toată cinstea

Dr. Lendl Adolf.
profesor, deputat al cercului Rökás.

Observăm la toate acestea:

1. că nu nouă, ci ziarului „Budapesti Hirlap”, de unde am luat știrea, trebuia să adreseze desmînțirea privitoare la hotărîrea ce ar fi luat să se ducă în cerc și s'abată pe preoții români de a mai îndruma pe flăcați a întra de bunăvoie la miliție;

2.) căt despre afirmarea că d-sa iubește pe toți cetățenii d'opotrivă, o să-i facem plăcerea a discuta această chestie în chip contradictoriu când se va prezinta înaintea alegătorilor români.

Din străinătate

Alegerile din Bulgaria. Toate știrile sosite din Bulgaria arată că ciocnirile între poliție și opoziție sunt aproape generale.

După socotelile făcute, până acum au fost ucise vre-o zece persoane și rănite peste trei sute.

Bătăile se produc nu numai la înțineri, dar chiar pe strade, de îndată ce se întâlnesc doi adversari. Cei cari sosesec cu trenurile s'au cu căruțele sunt primiți dela gară sau la bariere și acolo sunt bătuiți și fugariți.

reînceapă turneurile artistice pe continentul întreg.

Plin de glorie și încărcat de avuții pămîntești ajunse etatea de 30 de ani fără ca vre-o durere sau decepție să-i fi umbrit fruntea.

Atunci s'a întâmplat că cedând rugărilor lui Burnstett, a renumitului impresar, se decise să treacă Oceanul, să meargă în America. Nainte de a pleca însă dorea să petreacă vre-o câte-va săptămâni în Anglia.

Principele de Vales, unul dintre cei mai devotați stimatori ai lui, l'a invitat în Scoția la vînătoare. Principele doria și aceea ca regina care nu auzise încă pe Maracky să poată auzi odată pe acest neîntrecut artist.

Concertul s'a ținut în castelul de Windsor. S'au distribuit invitări foarte puține, și mulți au făcut neînchipuite încercări să ajungă la o invitare.

Când Stenio apărui în salon cu vioara în mână, damele cari erau grupate în jurul reginei, exclamară un murmur de admirație.

Artistul se cutremură; surise și fără a-și ridica privirea făcu semn acompaniatorului cu arcul că poate începe.

A cântat o fantezie tristă; voia să exprime durerea unui suflet care suferă și se pregătește să părăsească pământul cântul acesta îl numi „Cântarea lebedei”; Sub degetele-fermecate se schimbau mereu melodiile serbarilor splendide și apoi realitatea sdruncinatoare de inimă, a pre-

Nici nu se poate mai ușor lucră d'a scăpa de opoziție.

Se prevăd marti desordine în zilele de alegeri.

Convocare.

Fiind congregația comitatului Aradului convocată în adunare ordinară de toamnă pe ziua de Miercuri 4 Noembrie n., orele 9 a. m., rugăm pe toți membrii români ai congregațiunii să se prezinte negreșit la ședință. Aceasta ceratât mai osebii, cu cât în chestii importante trebuie să ne spunem cuvîntul și să ne prezintăm cu toată demnitatea.

În preșeara adunării se va face sfat prealabil, la otelul „Vass.”

Arad, Octombrie 1903.

Rusu Știrianu,
secretar.

M. Vellecu,
președinte.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 28 Octomvrie n. 1903.

Sub steag. Azi s'au prezentat la comanda de întregire a regimentului din Arad 12 tineri români pentru a fi înrolați sub steagul M. Sale.

— Incident penibil la o serbare aniversară. Foile maghiare raportează că la toarele Duminecă aranjându-se serbare aniversară în memoria lui Deák la academia catolică de drept din Oradea, studentul în drept Emeric Szenes a declamat o poezie proprie în care vorbind despre evenimentele dela 1848, a spus, că „oardele române” au desonorat fecioare și au ucis copii de Ungur. Intre cei invitați la această serbare era și episcopul gr.-cat. Dimitrie Radu, asupra căruia poezia a făcut o penibilă impresie. A doua zi directorul academiei Dr. Bozoky însoțit de președintele societății Emeric Ghézy și studentul Camil Böhm, s'au dus la episcopul Radu și i-au cerut scuse.

— Patriotism și banditism. Nu mai știm pentru a cătea oară ne se sparg ferestrele redacției și tipografiei. Și luni noaptea spre Marți desigur niște patrioți inflăcărâți ni-au spart șase ferestre. Ne mai putend răbda banditismul acesta, prim-redactorul nostru a fost erl la căpitanat și a fost cut arătare formală.

— Municipiul Aradului contra lui Héderváry. Acum că nu mai era îndoiială despre apunerea lui Khuen, municipiul orașului Arad a respins, în ședința sa de luni, ordinul prin care fostul ministru Héderváry declară că

sentului. Nu mai vorbia vioara aici, ci sufletul rănit, care prin ultimele suspine își exprima nemărginita durere.

Stenio cu ochii plecați ca și de regulă își uita cu totul de cei din jur, cum adăncit în cânt, scoase dintr-un tonuri cari erau curate ca sufletul ingeribil ce se reîntore la cer, în mijlocul tăcerii adăncă a publicului fermecat, se auzi decădată un plâns cu suspine. Artistul își ridică privirea.

Se uită împrejur, în salonul decorat cu flori și luminat splendid și la o distanță de doi pași în prim plan observă o fată tină, cu ochii în lacrimi și fața-i reflecta viu emoția patetică.

Sedeau nemișcată ear mâinile îi erau împreunate, părea a se ruga. Pământul nu exista pentru dînsa. Inspirația artistului o aduse în stărele sfinte ale vecinilor poezii. În urechi îi sunau tonuri cerești, sufletul îi era pătruns de un dulce, tainic sentiment; i-ar fi plăcut să asculte vecinile acea musică d'zeacă.

De-odată musica încetă, orcanul de aplauze începu și împrejurul fetei se făcu o vie mișcare. Publicul uitându-și de orice etichetă, se îngrămădea în jurul lui Stenio. Fata simți o atingere ușoară și o voce blândă îi șopti:

— Maud, Maud! (Va urma).

Am avut cu toții impresia, că balanța desbaterilor în mâna acestora era. Unde apăsuau ei, într'acolo mergea și majoritatea. Ori cât puternicul „stăpân și arhierieul nostru Ioan” (Meșian) vorbea contra...

În cealaltă parte, cam în fața Episcopului Aradului, tot în șirul întâiu, ședea arhierimandrișii dr. Harion Pușcariu și Augustin Hamsea și octogenarul Ioan cavalier de Pușcariu... Și ceva mai la margine ex-tainicul Lenger.

Vicarul dr. I. Pușcariu a vorbit mai de multe-ori, dar „fratele” său întru călugărie August a trecut ca pește. Se zice că un aderenț l'a întrebat cum de nu ia cuvîntul în chestia episcopilor... „Știi, frate, nu vreau să se zică că vorbesc în chestie personală... Cu alte cuvinte... trage nădejde!”

Cavalierul Pușcariu, deși cel mai bătrân în Congres, chiar în Sibiu și-a serbat a 80-a aniversare (cei mulți înainte!), e încă voinic, vorbește cu vervă și umor.

Simpaticul nostru ex-profesor și ex-secretar Lenger aproba într'una și combătea pe toți — dacă nu erau de at Escelenției Sale. Norocul însă, că vorbea numai pentru sine ori cel mult s'audă vecinii. Cuvîntul nu l'a cerut. „Escelența Sa” nu-l dădea voie, ei odată, după-ee se inscrișese și-l venea rîndul să vorbească. Escelența Sa l'a ficsat aspru și zicînd: „d. Lenger a renunțat la cuvînt”, a închis discuția și a mers înainte... Nu l'a lăsat să citească nici raportul Delegațiunilor.

„Da io rabd, că nu vreau să supăr pe

Escelența Sa, că-i bătrân și nervos”, — zicea onorabilul.

La spatele d-lui Lenger ședea d. Ioan de Preda, singur într'un șir, dar a vorbit cât patru, „foarte tare pe lung”... De e vinător!... Șare haz când vorbește. E vecinic zimbitor. Eu nu știu unde a descoperit Măneguț rîutate în omul acesta?!

Leandru.

Cântecul lebedei.

De George Ohnet.

3.

Pe când reporterii iscodiau fel de fel de povești despre locul unde s'a ascuns Stenio, acesta era retras în apropiere de Pesta pe o mică moșie, pe care o cumpărase pentru tatăl-său. Aici odichnea de oboseli și în apropierea bătrânului măstru de capelă, deveni ear copil. Să lasa de improvizările temerare, cu fanteziile arcului bogat în culori și se adăncia în studiul marilor măestri, era elevul ascultător al tatălui-său și serile le petrecea cântînd pe Mozart, Bethoven și Weber, improspătându-și sufletul în isoarele curate ale d-zeșteii schintei. Te înduioșă să vezi pe acest mare artist cum ascultă de moșneag, cu cătă paciență începea de nou dacă tatăl-său afla că a cântat greșit și cum cânta vechilor mobile din casă, roselor dela ferăstră și paserilor din grădină, acele cerești melodii pe cari adoratoriul lui în genunchii le-ar fi ascultat. Când apoi se apropia iarna, pleca din nou la Viena să-și

va nimici — de fapt a și nimicit în mai multe părți — hotărârile municipiilor de a respinge pe cei cari vin să plătească dare de bună voie. Se înțelege, ziarele kossuthiste laudă grozav pe patrioticul municipiu, mai ales că propunerea de a respinge ordinul ministrului a făcut-o semi-zeul kossuthist Barabás Béla.

— **Probă de cultură, nu glumă.** Un mare patriot din S.-Miclăușul-Mare, care trebuie să e și învățat mare, căci știe scrie, a trimis d-lui Dr. N. Oprean o epistolă în care-l înjură mai rău de cum știe cel mai al naibii „kocsis” de pe pusele Ungariei. Intre altele îi dorește streang pe după gât și să-l lovească trăsnetul... Se înțelege, pentru-că ar fi urînd pe Unguri, căci șovinistii aici au ajuns: să considere dușman al Ungurilor pe nemaghiarii cari își iubesc neamul.

— **Banul Croației în pericol de moarte.** Sâmbătă s'a răspândit vestea în Budapesta, că banul *Pejacsevich* al Croației ar fi murit. Vestea nu s'a adevărat. Fapt e numai atâtă că contele *Pejacsevich* a luat din greșală în loc de medicină venin și s'a îmbolnăvit greu. Asta s'a întâmplat în orașul *Nasschitz*. Banul a mers repede la *Zagreb*, unde medicii i-au spălat stomacul și i-au dat contra venin. Prin asta starea banului s'a ameliorat.

— **Statua generalului Dr. Davila.** Duminecă s'a făcut desvelirea statuei doctorului *Carol Davila*, ridicată în fața facultății de medicină dela Cotroceni (București).

Generalul Davila este reprezentat stând în picioare. Statuia este turnată în bronz la școala de arte și meserii din Capitală și e așezată pe un soclu de granit. Înălțimea totală a monumentului este de 7 metri și a costat 40.000 lei.

Pe soclul din față se află o placă de metal cu următoarea inscripție: „Generalul doctor *Davila* — 1827 până 1884 — spitalul militar din *Mihai-Vodă*, școala națională de medicină și farmacie, școala veterinară, serviciul sanitar al armatei, serviciul sanitar al Principatelor Unite, azilul *Elena-Doamna*, Eforia spitalurilor civile, școala de surdo-muși, facultatea de medicină din București, institutul de chimie. Inițiator - creator - organizator 1856—1884”.

Pe partea opusă se află următoarea inscripție: „Comitetul de erigere: General Dr. *Iuliu Teodori*, (președinte) Dr. *Jacob Felix*, general Dr. *Zaharie Petrescu*, Dr. *Const. G. Severeanu*, Dr. *D. Grecu*, Dr. *A. Draghiescu*, Dr. *Florea Teodorescu*, medic veterinar *Al. Locusteanu*, farmacistul *D. Roșu*, 1901”.

— **Reuniunea corală română din Selște, Transilvania**, scrie „Secolul” din București, compusă din 60 flăcăi și fete și-a propus să dea câteva concerte la *R. Vilcea*, *Craiova* și *București*.

Cum însă cheltuelile de excursiune sunt prea mari, acea reuniune a cerut primăriilor de *R. Vilcea*, *Craiova*, și *București* să-întreacă sederea în acele orașe procurînd coriștilor locuință și masă în mod gratuit.

Primăria din București a acceptat propunerea.

— **O anecdotă despre Papa Leon XIII.** După-ce *Leon XIII* fu ales papa, noul pontifice se sui în trăsura se duse la palatul său *Falconieri* din strada *Giulia* pentru a-și lua mai multe hărți și documente. Când se întoarse la Vatican se puse la masă pentru a-și lua obișnuitul și modestul său diner. Dar mare fu surprinderea pontificelui văzînd că i-se servește... un fel mai mult.

— Pentru-ce, zise dînsul, adresându-se servitorului, s'a făcut un fel mai mult? cine l-a comandat?

— Iertare, zise servitorul intimidat dar eminența Voastră fiind ales papă, am crezut de cuviință că acum se putea adăoga la masă un fel mai mult.

— Așa, sub prețecst că sunt papă, credeți că nu am acelaș stomac pe care

il aveam ieri când eram numai cardinal?

— Dar, Prea Sfințite...

— Odată pentru totdeauna să se știe, numai eu am dreptul să-mi reguliez stomacul.

— **Noul secretar de stat al Vaticanului.** Monseniorul *Rafael Merry del Val*, numit de curînd secretar de stat al Vaticanului, e în etate numai de 38 de ani. Are o înfățișare plăcută, e svelt, bine făcut, om serios și foarte moral. E fiul unui spaniol și al unei irlandeze și de timpuriu a învățat mai multe limbi. Mai bine dintre toate o vorbește pe cea engleză. S'a născut în Londra, unde tatal său, mai târziu ambasador al Spaniei la curtea din Viena și la Curia papală, era acolo ministru plenipotențiar. Părinții săi erau foarte bine văzuți la curtea din Londra; actualul rege *Eduard VII* ținea mult la familia *Merry del Val*. Secretarul de stat vorbește bine și spaniolește. Timp de un an a fost perceptorul prințului de coroană, actualul rege *Alfonso XIII* al Spaniei. În timpul acela a locuit la palatul din Madrid. Ca fiu de ambasador a început de tîrziu relații internaționale și a studiat limba franceză. Trăește de mulți ani în Roma; vorbește foarte bine italienește. Când tatal său era ambasador la Viena, *Merry del Val* a învățat și limba germană. A urmat și cursurile dela universitate din Viena. Faptul că era bine cunoscut și apreciat de curțile din Viena, Londra și Spania a făcut de sigur impresie asupra papei *Pius X*, care nu cunoaște altă limbă decât pe cea italiană și latină. Se spune că noul secretar de stat posedă o mare forță de muncă și a dovedit-o aceasta în timp de două luni de când conduce provisoriu secretariatul da stat.

Numirea monseniorului *Merry del Val* a cam stîrnit o oare-care nemulțumire în cercurile Vaticanului; mai întâi dînsul nu e nici cardinal și al doilea nu se știe ca un neitalian să fi ocupat înalta demnitate de secretar de stat. Unii mai spun că această numire dovedește că papa nu voeste numai să domnească, ci să și guverneze; de aceea n'a voit să aleagă ca secretar de stat pe unul din vechii cardinali.

— **Scriitorii rusi.** Un ziar rusesc comunică o statistică basată pe date câștigate dela un librar, din care se adevărește că din cărțile lui *Tolstoi* s'au vîndut pînă acum în patria lui zece milioane exemplare. Traduse în diferite limbi, afară de Rusia, cel puțin treizeci milioane exemplare. Așa dar cu totul s'au vîndut pînă acum în lumea întreagă cel puțin patruzeci milioane din opurile lui *Tolstoi*. După *Tolstoi* în Rusia se citește cu mai multă plăcere cărțile lui *Anton Cehov*. Și din cărțile lui se trec foarte multe exemplare. De altfel *Cehov*, care se pregătea pentru cariera de medic, n'a urmat această meserie, și de un timp s'a dat pe cariera de ziarist. E redactorul ziarului intitulat *Russkaja Mysl*.

— **Candidat de avocat.** află aplicare în cancelaria d-lui *Dr. Gavriil Cosma*, *Beiuș* (*Belényes*).

— **Jubileul unui bibliotecar.** În luna *Noemvrie* a acestui an se împlinesc o sută-cincizeci de ani dela înființarea bibliotecii orașului *Ferrari*. Aceasta bibliotecă, care e așezată în palatul mic al universității din *Ferrari* și într-una din sala căreia e monumentul lui *Ariosto*, e vestită nu intratăta pentru bogăția ei, ci pentru manuscrisele păstrate acolo. Intre aceste se află manuscrisul complet a lui *Orlando Furioso* a lui *Ariosto*, apoi o parte din *Ierusalimul eliberat* al lui *Tasso*, și încă multe scrisori a acestor doi poezii. Cu ocazia jubileului distinsul profesor de universitate *Aguelli* va da într-o frumoasă ediție de lux o artistică copie a manuscrisului *Orlando Furioso* cu desemelele pregătite pentru prima ediție ilustrată.

— **In carte va fi și reproducerea artistică a portretului lui Ariosto pictat de Tizian.** Manuscrisul lui *Ariosto* arată cu câtă greutate și oboseală a scris acest mare poet. Manuscrisul e plin cu corecturi, file întregi sunt șterse așa încât nici măcar descifra nu se poate ce a fost ceea-ce a șters poetul.

— **Carnegie și Mark Twain.** O bună anecdotă *Carnegiană*, ori *Mark Twaineană* au publicat nu demult ziarele engleze. *Torrentul* de cărți cu care a inundat în timpul din urmă milionerul lumea cunoscută are a limbii engleze, a deșteptat în vestitul humorist american pasiunea pentru sarcasm și a trimis următoarea scrisoare lui *Carnegie*:

„Iubite d-le *Carnegie*! Am cetit în ziare, că d-ta ești din cale afară marinos. Aș dori foarte mult să am o carte

de cântări; costă numai doi dolari. Dacă d-ta mi-ai dării o astfel de carte, te-ăș binecuvînta pentru ea. D zeu încă te-ăș binecuvînta, că mi-ai face un mare bine. Al d-tale devotat: *Mark Twain*.”

Până aici ar fi bine toate, humoristul însă nu s'a mulțumit cu atâtă, ci a alăturat scrisoarei următoarele:

„M'am gândit asupra lucrului. Nu-mi trimite cartea de cântări, ci numai — cei doi dolari!”

— **Adevăratul izvor a „Monna Vanna”**. Mulți cercetători al literaturii s'au ocupat deja cu izvorul dramei „*Monna Vanna*” a lui *Maeterlinck*. Ziarul „*Academy*” din Londra publică acum o scrisoare a poetului flamand *Phleps*, în care el singur numește ca un izvor a celebrei sale drame pe „*Lucia*” lui *Browning*. Observația lui *Phleps* făcută în ziarul „*Independent*” din *New-York*, că ce asămănătoare e o scenă din *Monna Vanna* cu „*Lucia*” lui *Browning*, a servit ca ocazie lui *Maeterlinck* să se exprime cu admirație asupra opului lui *Browning*. După-cum scrie, cetește foarte mult opurile poetului, pe care îi ține drept unul dintre cei mai mari poezii englezi, și își exprimă mirarea asupra lucrului — că deși scena dintre *Principele și Frivolzio* e pur inspirație din „*Lucia*” — încă n'a aflat nimeni paralelul dintre aceste două opuri. *Maeterlinck* pune într'un șir pe *Browning* cu cele trei persoane mari ale literaturii clasice: cu *Aeschilos*, *Sofocles*, și *Shakespeare*. Tinta poetului cu episodul amintit din *Monna Vanna* a fost aducă în public omagii genului lui *Browning*.

— **Publicațiunile Academiei Române.** Au apărut acum publicațiunile mai jos însemnate și se află de vânzare la următoarele librării: *Socac et Comp. București*, — *Otto Harassowitz, Leipzig, Gerold et Comp., Viena* (*Stefansplatz*). *I. Bogdan*, despre *Cnejii români*. — bani 40.

— **Necrolog.** *Aurel Nicoară*, funcționar la domeniile erariale, a încetat din viață în 12/25 Octomvrie 1903, la orele 1 d. a., în al 33-lea an al etății sale. Rămășițele lui pămîntești s'au așezat spre odihnă eternă în cimiterul de sus, Marți în 14/27 Oct. la orele 2 după amiază, dela locuința sa pămîntească din *Strada Kápolna*. Nr. 23. Fie-l țărina ușoară și memoria binecuvîntată!

— **† Ioan Fadrus**, celebrul sculptor maghiar, a murit Duminecă noaptea pe neașteptate în vila sa din *Naphegy*, în etate de 45. Moartea a cauzat-o o boală acută de plămîni. Intre statuile, cari au făcut renumele lui *Fadrus*, amintim statua *Mariet Teresia* din *Pojon* (orașul lui natal) statua lui *Nicolae Wesselényi* și statua lui *Matia* dela *Cluj*. Tot *Fadrus* a fost însărcinat cu sculptarea bustului monarhului pentru monumentul jubilar al încorporării *Graniței*, planuit în *Caraansebeș*.

— **In deobște e recunoscut**, că în prăvălia de giuvaerice de bun renume alui *Wienberger Ferencz*, edificiul hotelului central, publicul e servit cu cea mai mare prevenire și conștiențioșitate. De aceea și recomandăm călduros această prăvălie, unde numai giuvaerice veritabile și ciasornice de *Geneva*, precum și revizite și ornamente de argint veritabil se capătă. Atelier special propriu. Telefon n-ru 439.

— **Cea mai nestricăcioasă cremă** pentru înfrumusețarea tenului e crema de flori de liliac. un borcan costă 1 cor.

Pudră de flori de liliac 1 cutie 1 cor.

Săpun de flori de liliac bucata 70 fil.

Pasta luno 2 cor.

Pudra luno 2 cor.

— **Mijloc sigur** contra durerilor de stomac, a sgarșiturilor și a catarurilor de stomac, contra boalelor învechite de stomac și contra lipsei poștei de mîncare, pe urmă un mijloc sigur purgativ fără dureri: e ceaiul întăritor de stomac al farmacistului *Kossuth*. O cutie de probă 1 cor. 20 fil., o cutie de probă 2 cor.

— **Contra guturaiului**, tusei, răgușelei, flegmei și a afecțiunilor laringilor are un efect miraculos pastilele de pept *Senega*. Se pot găsi în farmacia „*Verg-Maria*” alui *Kossuth*, în *Arad*, *Piața Boross-Beni* 150 (casa *Dengl*).

ULTIME ȘTIRI.

— Raport telefonic.

Budapesta, 28 Oct.

Crisa — se menține.

De ieri și până azi, situația pare schimbata. Ieri se credea că apopnyítt vor sprijini pe *Tisza*, aseară la Clubul liberal se da însă ca sigură o ruptură în partidul liberal. *Apponyi* și al sei nu este adică mulțumit cu programul lui *Tisza* și ziarele amice lui *Apponyi* și atacă azi pe *Tisza*, acuzîndu-l greu că s'a umilit înaintea *Vieni*, că n'a apărat înaintea *Coronei* cu destulă putere și sinceritate interesele naționale maghiare. Dacă nu se va putea face pace în conferința de azi a Clubului *Tisza* nict nu se va presinta poate mîne în *Camera* ca ministru president, ci guvernul va cere *Coroanei disolvarea* ori cel puțin ca printr'un decret regal sesiunea *Dietei* să fie suspendată.

Privitor la formarea noului cabinet se vorbește că generalul *Kolozsvári* și *Lukács* vor continua a-și păstra portofoliile; la comerț ar veni *Hieronymi*, la culte *Berezviczy*, internele le va ține *Tisza*, ear cât despre celelalte locuri, nu se știe nimic sigur.

Apponyiștilor se pare că nu li-se face loc în cabinet. D'acîs supărarea. Ei acuză pe *Tisza* că a făcut *concesiuni însemnate cu abatere dela programul stabilit de comisia aleasă din sinul partidului*.

Noul cabinet italian.

Roma 28 Oct.

În urma dimisiei lui *Zanardelli*, care s'a retras din cauză de boală, regele va primi azi pe *Giolitti* și probabil că l va și însărcina cu formarea noului cabinet.

Red. respons. *Ioan Russu Șirleanu*.
Editor *Aurel Popovici-Barclanu*.

INSERȚIUNI ȘI RECLAME.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhíré teszi, hogy „*Victoria*” takarékos és hitelintézet végrehajtónak Din Inon alul Nuezu végrehajtást szonvedt elleni 600 korona-tökékövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyd ben az aradi kir. törvényszék területhatártevő Arad városában fekvő az aradi 1728 számú telekkönyvbe A+2 sor, *Demeter* utca 111 számú ház, udvar, és kertből álló ingatlanra az árverést 2094 korona ezennel begállapított kikáltási árban elrendelte, és hogy a entebb megjelölt ingatlan az 1903 évi November hó 17 napján délután 3 órakor, az igazságügyi palota I. em. sz. sz. a megtartandó nyilvános árverésen a kikáltási árban alul is eladandó fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át vagyis 209 korona 40 fillért készpénzben vagy az 1881. LX. t. sz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt l. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképez értékpapírban a kikültött kezehez jettenni, a vagy az 1881. XL. t. sz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhely. zosórol kiadított szabályszerű elismervényt átszoigaltatni.

Kelt Aradon, 1903 évi Julius hó 16 napján a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zabor,
kir. tszéki bír.

35 1—1

Candidat de avocat

se caută în cancelaria d-lui *Dr. N. Oprean*, în *N.-Szt.-Miklós*. Cei cu pracsă vor fi preferiți.

Doritorii să se adreseze direct.

33 1—3

Comisi

La subscrisul se acceptază imediat un tîner talentat și onest etate 18—20 ani pentru despărțemintul *Manufacturei*: concurenții trebuie să știe pe lîngă limba română perfect cea maghiară și germăna.

FUCHS NANDOR.

Alba-Iulia (*Gyulafehérvár*) în 22 Oct. 1903.

30 2—2

Valabil dela 1 Octomvrie 1903.

Mersul trenurilor.

Valabil dela 1 Octomvrie 1903.

Tur											Retour											
ARAD-BUDAPESTA																						
Gara											Gara											
Pers.	Accel.	Pers.	Accel.	Mixt.	Mixt.		Pers.	Accel.	Pers.	Accel.	Pers.	Accel.		Pers.	Accel.	Pers.	Accel.		Pers.	Accel.	Pers.	Accel.
I-III	I-II	I-III	I-II	I-II	I-II		I-III	I-II	I-III	I-II	I-III	I-II		I-III	I-II	I-III	I-II		I-III	I-II	I-III	I-II
5 10	8 18	11 22	4 21	4 45	9 35	pl.	9 10	1 51	3 32	7 11	9 00	6 05	Arad									
25	11 39			6 05	9 53	Sofronya	8 51	11 38	3 11		8 45	5 50	Curtiel									
5 39	8 34	11 52	4 4	5 24	10 07	Lökösháza	8 36	11 30	3 06	6 58	8 33	4 39	Bánhid mator									
5 55		12 08		5 46	10 25	Országút	8 13		2 61		8 17	5 21	Chitigház									
6 01				6 00		Kigyós	8 03				8 09		Claba									
6 05				6 00		Claba	7 58				8 05		Békés-Földvár									
6 13	9 00	12 25	5 03	6 12	10 44	Mezőberény	7 47	11 07	2 34	6 31	7 57	5 03	Gyoma									
6 14	9 01	12 33	5 04	6 32	10 54	Gyoma	7 42	10 06	2 29	6 20	7 56	4 58	Mezőtur									
6 28		12 47		6 51	11 10	Pusztapó	7 24		2 17		7 42	4 45	Pusztapó-Tenyő									
6 4	9 18	12 59	5 21	7 05	11 24	Szolnok	7 09	11 49	2 05	6 13	7 29	4 32	Szolnok									
6 47	9 23	1 29	5 16	7 47	11 39	Ujszász	6 35	10 44	1 28	6 08	7 19	4 09	Szolnok									
7 01		1 42	5 37	8 02	11 55	Tapió-Györgye	6 25		1 15		7 03	3 54	Tapió-Szele									
7 02		1 44	5 38	8 04	11 58	Tapió-Szele	6 22		1 13		7 00	3 51	Nagy-Kata									
7 13	9 43	1 53	5 49	8 20	12 11	Tapió-Szeles	6 19	10 24	1 04	5 50	6 50	3 41	Rüty-Sáp									
7 38	10 05	2 18	6 08	8 46	12 40	Mende	5 30	10 04	12 40	5 29	6 22	3 14	Mende									
7 43	10 08	2 25	6 13	8 55	12 47	Gyomrö	5 15	9 59	12 33	5 24	6 12	3 07	Gyomrö									
8 10	10 27	2 5	6 34	9 25	1 17	Magló	4 42	9 40	12 10	5 05	5 45	2 41	Rakos									
8 18	0 28	3 7	6 35	9 35	1 22	Köbánya	4 22	9 30	12 05	5 04	5 43	2 36	Köbánya									
8 4		3 16		9 59	1 47	Budapest	3 56		11 48		5 18	2 15	Budapest									
8 53		3 31		1 02	2 02		3 37		1 37		5 08	2 03										
9 08	11 00	3 44	7 09	1 27	2 16		3 19		1 25	4 35	4 52	1 50										
9 27	1 12	4 01	7 22	1 04	2 34		2 55		1 19	4 22	4 33	1 80										
11 19	1 19	4 13	7 32	1 21	2 49				8 46	10 56	4 15											
11 35	4 36	7 49	1 42	3 14					8 21	10 34	3 58											
1 36	4 38	7 50	1 24	3 15					8 23	10 35												
		4 56		1 21	3 34					10 19												
		5 07		1 17	3 47				8 09	10 09												
		5 33		8 27	2 34				7 56	9 53	3 25											
		5 50		8 41	2 58					9 32												
		6 04		8 49	3 15				8 31	9 22												
		6 18			3 38					8 11												
		6 18		3 49	5 1					9 02												
		6 36		4 00	5 25					7 20	8 54											
	12 59	7 03	9 23	4 32	5 52					7 02	8 27	2 28										
	1 10	7 10	1 45	6 00						8 20	1 1											
		7 20	9 35	5 00	6 10					6 50	8 10	2 15										

Tur											Retour											
ARAD-TÖVİS																						
Gara											Gara											
Pers.	Accel.	Pers.	Accel.	Mixt.	Mixt.		Pers.	Accel.	Pers.	Accel.	Pers.	Accel.		Pers.	Accel.	Pers.	Accel.		Pers.	Accel.	Pers.	Accel.
I-III	I-II	I-III	I-II	I-II	I-II		I-III	I-II	I-III	I-II	I-III	I-II		I-III	I-II	I-III	I-II		I-III	I-II	I-III	I-II
12 11	2 04	4 07	7 18	6 35		pl.	6 59	8 08	10 50	4 06	9 05		Arad									
	2 18	4 19		6 46		Glogovat	6 46		10 38		8 56		Glogovat									
	3 11	4 53		7 16		Paulis	6 00		10 00		8 51		Paulis									
12 49	3 26	5 06	7 53	7 29		sos.)	5 44	7 30	9 45	3 27	7 51		Radna-Lipova									
12 50	3 30	5 11	7 53	7 33		pl.)	5 34	7 28	9 38	3 25	7 45		Radna-Lipova									
	4 05	5 34		7 54		Conop	5 06		9 15		7 25		Conop									
1 16	4 23	5 49	8 21	8 08		Bérvava	4 18	7 00	8 57	2 57	7 05		Bérvava									
1 46	5 11	6 36	8 51	8 47		Soborsin	4 00	6 34	8 15	2 31	6 52		Soborsin									
2 05		7 10	9 08	9 12		Zam		6 08	7 41	2 05	5 50		Zam									
2 28		7 57	9 31	9 47		Ilia		5 15	7 59	1 9	5 11		Ilia									
3 06		8 55	10 08	10 41		sos.)		5 08	6 05	1 00	4 12		Ilia									
3 13		9 16	10 22	10 57		pl.)		4 53	5 45	1 25 0	3 57		Simeria (Piski)									
4 00		10 30	11 08	12 04		sos.)		4 08	4 31	1 20 5	2 53		Simeria (Piski)									
4 15		10 35	11 00	12 11		pl.)		4 08	4 32	1 15 5	2 48		Vinful-de-Jos									
4 26		10 39		12 24		sos.)		3 55	4 17	1 14 4	2 33		Vinful-de-Jos									
		10 56	11 21	12 31		pl.)		3 57	4 11	9 30	2 28		Alba-Julia									
		11 25	11 41	12 58		sos.)		3 33	3 43	8 55	2 00		Alba-Julia									
						sos.)							Teinş									

Tur											Retour											
ARAD-SEGEDIN																						
Gara											Gara											
Pers.	Mixt.	Pers.		Pers.			Pers.	Mixt.	Pers.		Pers.	Mixt.	Pers.		Pers.	Mixt.	Pers.		Pers.	Mixt.	Pers.	
I-III	I-III	I-III		I-III	I-III		I-III	I-III	I-III		I-III	I-III	I-III		I-III	I-III	I-III		I-III	I-III	I-III	I-III
5 00	7 10	4 11		pleacă	Arad		sos.este		8 31	7 06	10 33		Arad									
5 29	7 34	4 31		Szt. Tamás					8 12	6 47	10 11		Szt. Tamás									
5 49	7 54	4 46		Pécska					7 58	6 34	9 57		Pécska									
6 19	8 21	5 09		Battonya					7 32	6 10	9 33		Battonya									
6 32	8 32	5 18		Tompa					7 20	5 59	9 22		Tompa									
6 43	8 42	5 26		Peregí major					7 12	5 51	9 15		Peregí major									
7 11	9 2	6 00		Mező-hegyes					7 00	5 30	9 00		Mező-hegyes									
7 30	9 31	6 19		Csanádpalota					6 21	4 58	8 27		Csanádpalota									
7 44	9 46	6 34		Nagyfak					6 06	4 41	8 13		Nagyfak									
7 56	9 59	6 47		Magyar-Csanád					5 52	4 25	8 06		Magyar-Csanád									
8 04	10 07	6 58		Apáttalva					5 44	4 16	7 53		Apáttalva									
8 35	10 36	7 31		Makó					5 36	3 56	7 35		Makó									
8 50	10 50	7 45		Kis-Zombor					4 57	3 20	7 17		Kis-Zombor									
9 11	11 12	8 05		Dezsk					4 34	2 51	6 53		Dezsk									
9 23	11 24	8 20		Szőreg					4 23	2 37	6 41		Szőreg									
9 35	11 36	8 30		sos.este	Nszeged		pleacă		4 11	2 20	6 29		Nszeged									

Cruce sau stea duplă electro-magnetică
 Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta. Nu e leac secret.
 vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amuțeli, țiuțuri de ureche, bătă-e de inimă, scădere de inimă, astma, tuzul greu, scăderea de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, stăbirea peste tot, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circula-
 țianeregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșurirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefactorul curent, când pe departe vindecă și cu succes boalele sfîtoare, eără pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurarilor, cî acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.
 In cancelaria mea se afă atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuiesc cu multumire invențiunea mea și ori-cine roată vede aceste atestate Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.
 Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. publice asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul "Volta", care atît în Germania, cît și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind netolositor, pe cînd aparatul meu electro-magnetic prin